

5 Zázemí zahrad

MOŠTÁRNA A DŮM ZAHRADNÍKA

Na levé straně zahrady se nacházela **budova moštárny, která sloužila také jako palírna**. Kromě jablek a hrušek se na zdejších terasách v 19. století pěstovaly také meruňky, švestky a ryngle. Při opravě krovu v roce 1999 se našlo v půdní suti několik zátek na láhve s nápisem „Gut Stecknitz“, zda se jednalo o zátky na láhve s moštem, vínem nebo pálenkou asi dnes již ne zjistíme. Je však zřejmé, že se zde vyrábělo také na prodej. Fotografie zachycuje stav moštárny v 60. letech 20. století, budova byla řešena **symetricky** na hlavní osu zahrady. Na druhé straně dodnes stojí domek zahradníka, který byl brankou a schodištěm propojen

s jižní zahradou. Dům zahradníka byl po válce prodán jako rekreační chalupa.

Zajímavostí moštárny byla **sběrná studánka nacházející se v rohu, u paty spodní terasy**. Její funkce byla bezpochyby důležitá, odváděla přebytečnou vodu, kterou svah severní zahrady zachytil v době dešťů, a odlehčovala tak tlaku svahu nad samotnou budovou moštárny. Bohužel dnešní stav moštárny je havarijní, přestože se začalo s opravami, stavba kvůli nedostatku financí byla zastavena, jílová izolace zcela povolila a vyvrátila bednění zadržující svah. V budoucnu bychom však tuto stavbu rádi obnovili.

Zátka na láhve s nápisem „Gut Stecknitz“

CHMELOVÉ STAVBY NA VENKOVĚ – SUŠENÍ CHMELE

Chmelařskou krajinu pomáhá utvářet i řada **historických sušáren**, které jsou její nedílnou součástí. Prvotní sušení chmele probíhalo na dřevěných půdách, později na tzv. lís-kách. Ve druhé polovině 19. století se začínají objevovat sušárny s umělým sušením chmele pomocí teplého vzduchu podle anglických vzorů. Velký rozmach českého typu sušáren, mnohé z nich inspirované právě anglickým stylem, nastal až v 80. letech 19. století, kdy vznikalo mnoho nových druhů sušáren a k nim i patřičné patenty. Absolutním vítězem se staly typy **Linhart a Vltavský**, které dominovaly až 80 % nově budovaných sušáren.

Jen na Žatecku odborníci našli **více než 6000** sušáren a ve „chmelařských vesnicích“ jich průměrně můžete vidět 25–40, což znamená, že stály téměř u každého druhého domu. Zajímavostí je, že se majitelům vyplatilo tyto větší či menší sušárny stavět, i když je využili jen necelý měsíc v roce. V současné době v ČR fungují pouze dvě takovéto sušárny – jedna v Kolečovicích a druhá v nedalekých Tuchořicích. V žatecké krajině můžete vidět například:

Trnovany, sušárna Schöffl v usedlosti č.p. 9.

Unikátní patrová sušárna chmele se sestavou čtyř věžovitých přístavků, hvozdové sušárny patentu Linhart.

Trnovany, sušárna Hassmann v usedlosti č.p. 8.

Nachází se v areálu bývalého mlýna. Vyniká neogotickou fasádou s charakteristickými věžičkami, které jsou ve skutečnosti průduchy sloužícími k regulaci proudění vzduchu ve hvozdu/topeništi.

Usušený chmel byl lisován do „**pěstitelských žoků**“. Tyto žoky měly průměr cca 80 cm a výšku 200–220 cm. Hmotnost jednoho žoku byla 60–70 kg! Každý žok byl pečlivě zašit a označen štítkem, na němž bylo možné najít spoustu důležitých informací – od názvu republiky a ročníku sklizně až po konkrétní odrůdu. V průvodním vážním listu byl pak každý žok zapsán pod svým číslem s uvedenou hmotností.

Chmelařské muzeum Žatec